

Notatka

ze spotkania warsztatowego dotyczącego
Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (PZPWD)
15 stycznia 2016 r.

Miejsce spotkania: Wrocław, ul. Dobrzyńska 21/23 s. 510

Uczestnicy: pracownicy UMWD i samorządowych jednostek organizacyjnych województwa dolnośląskiego.

Cele spotkania: zainicjowanie współpracy pomiędzy IRT i zaproszonymi jednostkami w ramach pracy nad nowym planem, zapoznanie uczestników z problematyką planu oraz pozyskanie informacji o opracowywanych dokumentach.

Przebieg spotkania:

1. Spotkanie rozpoczął Maciej Zathey, dyrektor IRT, który przywitał uczestników oraz zapoznał ich z programem spotkania. Przedstawił główny temat spotkania: znaczenie PZPWD dla realizacji polityki rozwoju Województwa Dolnośląskiego oraz zakres kompetencji marszałka województwa jako organu, rola poszczególnych wydziałów, jednostek organizacyjnych i jakie mają one przełożenie na plan zagospodarowania przestrzennego województwa.
2. Agnieszka Wałęga, generalny projektant PZPWD, opowiedziała czym jest plan w obecnych uwarunkowaniach prawnych. Aktualny plan został uchwalony 27 marca 2014 r. Potrzeba opracowania nowego planu jest podyktowana koniecznością dostosowania ustaleń tego dokumentu do nowych wymagań prawnych, jakie wprowadziła ustawa z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Szczególną uwagę zwróciła na obowiązek wprowadzenia do planu granic i zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych: wrocławskiego, wiejskich, górskiego i przygranicznego oraz możliwość wyznaczenia obszarów o znaczeniu regionalnym. Wyjaśniła jakie treści może zawierać plan: informacje, ustalenia i postulaty. Przedstawiła także relację pomiędzy planem a innymi dokumentami. Obecnie plan czerpie ze strategii rozwoju województwa i programów. Ideą IRT jest, aby plan stanowił strategię rozwoju przestrzennego i łącznie ze strategią rozwoju województwa stanowił podstawę działań samorządu województwa, w tym programów sektorowych. Na koniec Agnieszka Wałęga podkreśliła znaczenie współpracy w ramach prac nad planem.
3. Następnie głos zabrał Witold Warczewski (IRT), który opowiedział o doświadczeniach Instytutu z wdrażania planu w zakresie jego ustaleń, czyli tych elementów, które są obowiązujące dla gmin. PZPWD ma bezpośrednie przełożenie na planowanie lokalne w zakresie inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym, poprzez uzgodnienie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Podkreślił kluczowe znaczenie uwzględnienia inwestycji w PZPWD dla możliwości jej późniejszej realizacji. Występowanie niezgodności pomiędzy programami a PZPWD powoduje poważne konsekwencje zarówno dla samorządów lokalnych jak i województwa. Plan powinien koordynować zadania realizowane przez różne jednostki, dlatego po raz kolejny podkreślił potrzebę współpracy.
4. Głos ponownie zabrała Agnieszka Wałęga, która omówiła wyniki ankiety rozesłanej do dyrektorów wydziałów UMWD i jednostek organizacyjnych. Na 45 jednostek, otrzymano odpowiedzi z 30. Z ankiety wynika, że tylko dziewięć korzysta z PZPWD. Pozostałe jednostki w większości uważają, że plan tylko nieznacznie lub wcale nie odnosi się do ich działalności. Odpowiedzi na pytania: „do czego w przyszłości mógłby posłużyć PZPWD” oraz „jakie treści powinien zawierać PZPWD” najczęściej miały charakter ogólny, ale niektóre stanowią trafne wskazówki. Zagadnieniem do rozstrzygnięcia jest, czy PZPWD powinien na równi ze strategią być podstawą prowadzenia polityki rozwoju. Chcemy się także dowiedzieć, jakie zagadnienia, którymi zajmują się jednostki mają wymiar przestrzenny i powinny się znaleźć w PZPWD.

5. Anna Dudziuk-Dudzik (IRT) podkreśliła interdyscyplinarny charakter planu. Stanowi on olbrzymią bazę wiedzy i pozwala na analizę uwarunkowań oraz koordynowanie różnych działań w celu uniknięcia konfliktów przestrzennych. Przedstawiła zakres obowiązkowych konsultacji, które są długie i sformalizowane, ale skierowane do instytucji zewnętrznych. Równie ważne są konsultacje wewnętrzne integrujące działania Samorządu Województwa. W ramach dyskusji zapytano uczestników spotkania, z jakimi dokumentami obecnie pracują i czy mają one narzędzia zabezpieczające interes prawny równie silnie jak PZPWD.
- Pierwszy głos zabrał Artur Gulczyński, dyrektor Wydziału Transportu. Wskazał na Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Dolnośląskiego jako najważniejszy dla pracy jego wydziału. Wyraził potrzebę spotkania roboczego w celu uwzględnienia zapisów tego dokumentu w PZPWD. Wymiar przestrzenny mają np. centra przesiadkowe. Agnieszka Zakęś, z-ca dyrektora Departamentu Infrastruktury, podkreśliła, że jest to dokument spójny, interdyscyplinarny i szeroko konsultowany. Oprócz węzłów przesiadkowych zaproponowała uwzględnienie również sieci połączeń, planowanej infrastruktury. Wskazała także na potrzebę koordynacji z planami poziomu lokalnego.
  - Do dyskusji istotne zagadnienia wniósł wicemarszałek województwa dolnośląskiego Andrzej Kosiór. Wyraził nadzieję, że zaangażowanie departamentów i wydziałów UMWD oraz jednostek organizacyjnych samorządu w pracę nad PZPWD, będzie równie silne jak przy sporządzaniu SRWD 2020. Współpraca pozwoli stworzyć dokument operacyjny i powszechnie wykorzystywany, który będzie narzędziem implementacji polityki samorządu województwa szczególnie poprzez jego rolę w relacji z samorządami lokalnymi, a także w kontekście wprowadzenia zapisów o obszarach funkcjonalnych.
  - Teresa Grabowska-Chudy, zastępca dyrektora DSDIK, kontynuowała wątek komunikacyjny. Wspomniała o opracowanym we współpracy z IRT Planie rozwoju sieci dróg wojewódzkich, który należy przeanalizować w kontekście GPR 2015. Poruszyła także wątek dróg rowerowych, gdzie należy zapewnić ciągłość tras.
  - Oprócz infrastruktury w PZPWD możemy uwzględnić również zagadnienia społeczno-gospodarcze. Celina Witkowska, dyrektor Wydziału ds. Osób Niepełnosprawnych, stwierdziła, że dokumenty opracowywane przez wydział nie mają bezpośredniego związku z przestrzenią. Maciej Zathey sugerował, że mogą wystąpić uwarunkowania zróżnicowane przestrzennie i poprosił, aby szerzej spojrzeć na możliwości jakie daje plan.
  - Stanisław Talerzowski, dyrektor DGBIRT, poruszył temat planów urządzeniowo-rolnych gmin i analiz struktury agrarnej. Dostrzegalny jest problem zmniejszenia powierzchni gruntów rolnych i zbyt duży zapas gruntów przeznaczonych pod inwestycje. Jest to ważne zagadnienie, które należy uwzględnić w PZPWD, aby zmienić obecną politykę gmin. Zgodziła się z nim Alina Majgier, dyrektor Departamentu Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych, która podkreśliła, że problem dotyczy także najcenniejszych gruntów klas I, II i III, które powinny być szczególnie chronione.
  - Robert Pajkert, dyrektor Wydziału Geodezji i Kartografii, odpowiedział twierdząco na pytanie „czy plan powinien integrować” i zapewnił, że bogate bazy informacji przestrzennej będą wymiernym wsparciem tych działań. Wracając do zagadnienia planów urządzeniowo-rolnych poinformował, że mają w niedługiej przyszłości być aktualizowane i powstać w nowej formie z wykorzystaniem nowych danych. Wskazał na częste konflikty pomiędzy tymi dokumentami a planami zagospodarowania przestrzennego i jest to pole do działań koordynacyjnych. Obecnie nie ma polityk, na podstawie których można opiniować wnioski o wyłączenie gruntów z użytkowania rolniczego. Wspomniał także o braku polityki, dotyczącej lokalizacji elektrowni wiatrowych, natomiast Anna Dudziuk-Dudzik wskazała na Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim opracowane przez IRT. Z kolei Jarosław Patron (IRT) wypowiedział się na temat możliwości wprowadzenia do PZPWD obszaru funkcjonalnego ochrony gruntów rolnych.

- W trakcie dyskusji wyświetlana była prezentacja z przykładowymi warstwami informacji przestrzennych. Maciej Zathey zwrócił uwagę na to, że zestawienie danych z różnych branż pozwala łatwiej wychwycić zależności i konflikty. Również sprawy społeczne mają swój wymiar przestrzenny.
- Głos został przekazany dyrektorowi Wydziału Edukacji i Nauki, Jerzemu Więclawskiemu. Poruszył on temat regionalności placówek edukacyjnych i problem tworzenia centrów kształcenia ustawicznego. Ich lokalizacji nie można zapisać w SRWD 2020, więc należy rozważyć wprowadzenie ich do PZPWD. Plan miałby służyć zabezpieczeniu lokalizacji inwestycji edukacyjnych.
- Mieczysław Ciurla, dyrektor Wydziału Gospodarki, wyraził wątpliwość, czy należy eksponować złoża węgla brunatnego z powodu możliwych protestów społecznych. Poruszył także temat elektrowni wiatrowych i elektrowni szczytowo-pompowej oraz lokalizacji stref ekonomicznych. Opowiadał o nowych gałęziach przemysłu na Dolnym Śląsku opartych na zasobach województwa, np. przemyśle lotniczym.
- Anna Dudziuk-Dudzik przypominała, że w 2002 r. plan zawierał załącznik Regionalne Strefy Przedsiębiorczości w Województwie Dolnośląskim z lokalizacją atrakcyjnych terenów inwestycyjnych. W nowym planie można wrócić do tego pomysłu. Można również wskazywać obszary (gminy, powiaty) lepiej predysponowane do prowadzenia konkretnej polityki społecznej czy gospodarczej.
- Magdalena Bednarska-Wajerowska, dyrektor Wydziału Koordynacji Polityki Regionalnej, przypominała o obszarach interwencji w SRDW 2020, które muszą być doprecyzowane w PZPWD. Jednym z nich jest Autostrada Nowej Gospodarki, którą bezwzględnie należy poddać ocenie kryterialnej i wskazać konkretne miejsca predysponowane do lokalizacji inwestycji. Inne obszary to obszar rolniczy (z Wrocławiem, gdzie rozwijają się inne niż rolnictwo funkcje), czy Dolina Odry, również powinny być przeniesione do PZPWD w charakterze ściśle przestrzennym. Nie zgodziła się natomiast z przedmówczynią co do wskazywania predyspozycji gmin i powiatów, ponieważ mogą się one zmieniać dynamicznie. Takie zapisy mogłyby dotyczyć tylko trwałych i pewnych trendów. Następnie powiedziała, że z punktu widzenia jej wydziału przydatne byłoby wskazanie centrów usługowych i ich kategoryzacji np. w kwestii usług zdrowia, szpitali powiatowych wymagających wsparcia czy lokalizacji SOR.
- Alina Majgier podkreśliła, że jako samorząd województwa nie powinniśmy stawiać się ponad samorządami lokalnymi, ale wspólnie z nimi wypracowywać rozwiązania, ponieważ pozwoli to na lepsze zaangażowanie w realizację planu.
- Joanna Gustowska, dyrektor Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych, zaapelowała, żeby nie zapominać o żegludze w polityce transportowej. Mapy zagrożenia powodziowego stworzone na poziomie krajowym trzeba będzie zaktualizować, ponieważ nie uwzględniają niektórych inwestycji. Pomimo tego polityka zabudowy i zagospodarowania dla tych terenów powinna uwzględniać ryzyko awarii i wynikających z tego zagrożeń. W kontekście suszy, program małej retencji jest niewystarczający. Potrzebujemy działań stałych, które będą służyły zatrzymywaniu wody opadowej na terenie. Powinno to mieć przełożenie na miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w postaci zasad realizacji zabudowy. Kolejną kwestią jest wykorzystanie wody przez rolnictwo. Istnieje potrzeba skoordynowania działań w obszarze rolnictwa, zagospodarowania przestrzennego, gospodarki i bezpieczeństwa publicznego.
- Leszek Mazur, zastępca dyrektora Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, również zgodził się, że PZPWD powinien pełnić funkcję integrującą. DZPK opracowuje plany ochrony parków i są to dokumenty, które powinny mieć odzwierciedlenie w MPZP. W kwestii ochrony krajobrazu duże znaczenie będzie mieć audyt krajobrazowy, ale nie zostało jeszcze wydane potrzebne rozporządzenie.

- Justyna Kaczmarek kierownik działu Emisji do Powietrza w Wydziale Środowiska, stwierdziła, że programy ochrony powietrza nie zawierają kierunków rozwoju i wymagałoby dodatkowej analizy, czy jakieś zapisy mogłyby się znaleźć w PZPWD. Anna Dudziuk-Dudzik zasugerowała możliwość określenia obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie powietrza, co umożliwiłoby kierowanie w te miejsca pomocy z RPO. Może to jednak być zjawisko zmienne w czasie i zależne od warunków atmosferycznych.
  - Następnie głos w dyskusji zabrała Alina Majgier, która poruszyła temat gospodarki odpadami i stwierdziła, że zagadnienia z tego zakresu powinny znaleźć się w PZPWD. W kwestii ochrony powietrza poinformowała, że dysponujemy jedynie sześcioma stacjami pomiarowymi, a na pozostałym obszarze wyniki szacowane są metodą matematyczną. Unia Europejska wprowadziła normy jakości powietrza w miejscowościach uzdrowiskowych i należy przeznaczyć dodatkowe środki by je spełnić. Według Macieja Zathey odpowiedni zapis w PZPWD może być argumentem za przeprowadzeniem takiej interwencji. Justyna Kaczmarek wskazała na programy ochrony powietrza, jako kluczowe przy kierowaniu środków finansowych na ten cel.
  - Wicemarszałek Andrzej Kosiór w nawiązaniu do wcześniejszej wypowiedzi Aliny Majgier, stwierdził, że współpraca z gminami jest ważna i zgodził się, że nie możemy stawiać się nad gminami i powiatami. Jednak spoczywa na nas obowiązek wpisania do PZPWD także spraw trudnych i kontrowersyjnych, np. w kwestii lokalizacji szpitali, ochrony złóż czy ochrony powietrza w miejscowościach uzdrowiskowych. Rolą samorządu województwa jest szersze spojrzenie na problemy. Zapowiedział także dalszą pracę w grupach branżowych, mającą służyć wypracowaniu żywego, autentycznego dokumentu PZPWD.
6. Podsumowując Maciej Zathey zaproponował także prowadzenie dalszej dyskusji w ramach spotkań bilateralnych, co byłoby korzystniejsze ze względu na specyfikę i specjalizację zadań różnych wydziałów. Terminy spotkań zostaną ustalone w uzgodnieniu z wydziałami i jednostkami organizacyjnymi. Poprosił, aby wyznaczono osoby odpowiedzialne za kontakty w sprawie PZPWD. Dyr. Maciej Zathey podkreślił także, że w celu zapewnienia koordynacji działań samorządu województwa, niezbędne jest stałe konsultowanie działań poszczególnych departamentów i jednostek zapisami planu. Dla zapewnienia sprawności koordynacji proponuje się, aby w ramach prac nad planem oraz w dalszej kolejności nad wdrażaniem planu wykorzystać Komitet Koordynujący ds. SRWD., poszerzając zakres jego prac. Komitet mógłby stanowić ciało konsultacyjne i opiniotwórcze, pomagając przy formułowaniu zapisów planu oraz stanowić ciało wspomagające monitoring wdrażania planu poprzez cykliczną wyminę informacji.

Notatkę sporządził:
Jarosław Patron